

Nr. 144 | november 2000

Kickstart til allergi-indsatsen

Arbejdsgruppe i Teknologirådet forsøger opgør med dødvandet i allergiforebyggelse

Allergi og overfølsomhed vil ramme hver anden dansker >

Stigende udgifter til behandling >

Kendt og dokumenteret forebyggelsesindsats bliver ikke sat i værk >

Ny handlingsplan med 21 konkrete bud >

Handlingsplanen kan fås hos Teknologirådet >

Allergi og overfølsomhed er en af de mest udbredte folkesygdomme i Danmark. Hver anden dansker vil i deres live blive ramt af en sådan lidelse, skønnes det.

Allergi og overfølsomhed er en stigende belastning for sundhedsvæsenet. Hvert år koster udbrud af kontakteksem 800 millioner kroner. Og kontakteksem er blot en af mange allergiske og overfølsomhedslidelser.

I mange år har sundhedsmyndigheder og politikere kendt til problemet. De har også kendt til forebyggelse, der virker. Alligevel er forebyggelsen af allergi endt i en blindgyde. Med 21 konkrete bud på forebyggelse af allergi forsøger en ekspertarbejdsgruppe under Teknologirådet at kickstarte indsatsen mod allergi i Danmark.

Dette Fra rådet til tinget bygger på arbejdet fra Teknologirådets arbejdsgruppe om allergi og overfølsomhed. Arbejdsgruppens handlingsplan for forebyggelse kan fås i Teknologirådet eller findes på Teknologirådets hjemmeside www.tekno.dk

Allergi og overfølsomhed er blandt de mest udbredte folkesygdomme. Og selv om man i flere år har kendt til metoder til forebyggelse, er den samlede indsats mod problemet stadig savnet.

Effekten kan læses i sygdomsstatistikkerne. Antallet af mennesker med allergiske eller overfølsomhedssygdomme stiger og presset på sygehusvæsenet følger med op.

Hvert år koster behandling af kontakteksem alene 800 millioner kroner. Det er godt til sammenligning 100 millioner mere om året end regeringens kræftplan fra maj måned.

Og kontakteksem er blot en af mange allergi og overfølsomhedslidelser.

Astma er den hyppigst forekommende kroniske sygdom hos børn. Mindst syv procent af de danske børn menes at have lidelsen. Mere end 75 % af børnene slipper aldrig af med symptomerne.

For 15 år siden blev ca. otte procent af børn ramt af børneeksem. I dag er det ca. 15 procent. Op til hver anden af dem udvikler senere kontakteksem, og børn, der har haft børneeksem har en betydelig risiko for at udvikle astma og høfeber.

Listen over dårligdomme kunne fortsættes. Men vores viden om, hvorfor flere og flere lider af allergi eller overfølsomhed er stadig mangelfuld. Der er ingen kur mod langt de fleste af disse lidelser. Man kan kun lindre symptomerne.

Til gengæld ved man fra års forsøg på forebyggelse en del om, hvilke metoder der kan forebygge, at stadig flere udvikler allergi eller overfølsomhed. Men en samlet indsats har været savnet.

En ekspertgruppe under Teknologirådet afleverer torsdag d. 9. november 2000 en handlingsplan for en sådan samlet indsats til Folketinget.

Udgiver
Teknologirådet
Antonigade 4
DK - 1106 København K
Tel. 33 32 05 03
rtt@tekno.dk

Redaktion
Morten Jastrup (ansv.)
Mette Bom
Ida Leisner

Abonnement
Gratis pr. email
Tilmelding på:
rtt@tekno.dk
Tidligere nyhedsbreve findes på:
www.tekno.dk/rtt.htm

Arbejdsgruppen har samlet erfaringerne fra års arbejde med allergiforebyggelse. På den baggrund peger den på konkrete initiativer til forebyggelse, der skal leve op til fire kriterier:

- Der er videnskabelig dokumentation for, at indsatsen giver en forebyggende effekt, hvis den gennemføres.
- Indsatsen er praktisk gennemførlig.
- Indsatsen kan gennemføres inden for en fem års periode.
- Indsatsen repræsenterer noget nyt i forhold til den tidligere indsats ved enten at forstærke igangværende indsatser eller ved at være helt ny og anderledes.

Arbejdsgruppen har koncentreret sig om fem risikofaktorer, der er dokumenteret som medvirkende til stigningen i tilfældene af allergi og overfølsomhed eller kan forværre symptomerne hos personer med lidelserne:

- Rygning
- Forbrugerprodukter og arbejdsmiljø
- Indeklima
- Fødevarer
- Udendørs luftforurening

Arbejdsgruppen er ikke kommet nærmere svaret på, hvorfor flere og flere får allergi. Opgaven har været at finde frem til de ting, vi ved virker forebyggende. Derfor indeholder handlingsplanen kun kendte løsninger. Men det er de løsninger, der trods bedre vidende endnu ikke er blevet gennemført.

Arbejdsgruppen retter videre en kritik mod den måde sundhedsvæsnet hidtil har håndteret allergi og overfølsomhed.

"Den nuværende forebyggelsesindsats i Danmark er stærkt præget af at være splittet op mellem forskellige ministerier, råd og styrelser og at mangle en klar arbejdsdeling mellem stat og amter," konkluderer arbejdsgruppen.

Arbejdsgruppen peger for eksempel på rygning som et område, hvor der kunne gøres mere. I Sverige og de amerikanske stater Californien og Massachusetts ryger ca. 20 procent af befolkningen. I Danmark ryger 35 procent af både kvinder og mænd. Det er "næppe urealistisk", at danskerne kan kvitte cigaretterne som svenskerne og amerikanerne, konkluderer arbejdsgruppen. Men, påpeger den, "det forudsætter en aktiv forebyggelsespolitik med stor folkelig opbakning." Nok er der i dag en række tilbud om rygeafvænning i sundhedsvæsnet. Men de svinger i kvalitet, er fordelt tilfældigt og dækker ikke behovet i befolkningen, pointerer arbejdsgruppen.

Et andet kritikpunkt er ventetiderne på at få stillet en klar diagnose. I Danmark går der ofte måneder eller år, før man finder det stof, der fremkalder allergi eller overfølsomhed hos en patient. Patienter kan i mellemtiden tvinges til at skifte job, blive ar

Eksem med social slagside.

Mere end 15 procent af den voksne danske befolkning havde i 1992 kontaktallergi. Over 200.000 danskere havde kontakteksem i udbrud. Det er en allergi, der udløses af længere tids kontakt med et bestemt stof - ofte på arbejdet.

Nye undersøgelser peger på, at antallet af personer, der lider af kontakteksem stiger, og lidelsen har ofte en meget uheldig virkning på ofrets arbejde. I gennemsnitligt har ofre for en arbejdsbetinget hudlidelse 13 ugers sygefravær som følge af lidelsen. 95 % af de 900 kendte tilfælde af arbejdsbetingede hudlidelser om året er kontakteksem.

Kvinder rammes dobbelt så ofte som mænd - ofte i starten af deres arbejdsliv. To tredjedele af tilfældene opstår i alderen 15-34 år.

Især yngre kvinder med kort eller ingen uddannelse går på førtidspension på grund af kontaktallergi.

bedsløse eller udvikle nye eller sværere former for allergier.

Handlingsplanen

Arbejdsgruppen er kommet til 21 anbefalinger af indsatser, der bevisligt kan hjælpe til at forebygge at flere kommer til at lide af allergi eller overfølsomhed. Herunder en særskilt handlingsplan for sundhedsvæsnet.

Hver anbefaling er fulgt op med en klar rollefordeling mellem myndigheder og politikere, så det er tydeligt, hvem, der kan føre forslaget ud i livet.

Blandt anbefalingerne er en national handlingsplan for rygning, som Sundhedsministeriet bør tage initiativ til. Boligministeriet opfordres til at stille skrappe krav til indeklimaet i nye bygninger. Sundhedsministeriet og Sundhedsstyrelsen skal sammen sikre, at der Sundhedsstyrelsens egne retningslinjer for forebyggelse rent faktisk følges op rundt om i landet. Universitetssygehusene skal have regionale allergicentre, der skal koordinere indsatsen mod allergi og overfølsomhed.

Lovgivning er afgørende omkring arbejdsmiljøet og forbrugerprodukter. Grænseværdier er vitale, påpeger arbejdsgruppen, fordi der er en klar sammenhæng mellem koncentrationen af et allergifremkaldende stof og risikoen for at udvikle allergi eller overfølsomhed, når der er tale om kontaktallergener. Jo mindre koncentration, jo mindre risiko.

Erfaringerne fra reguleringen af nikkel og krom har vist, at det er muligt at lave grænseværdier, der sikrer, at langt størstedelen af befolkningen ikke vil udvikle allergi eller overfølsomhed over for de pågældende stoffer.

Hele handlingsplanen kan fås på Teknologirådets hjemmeside www.tekno.dk

Udgiver

Teknologirådet
Antonigade 4
DK - 1106 København K
Tel. 33 32 05 03
rtt@tekno.dk

Redaktion

Morten Jastrup (ansv.)
Mette Bom
Ida Leisner

Abonnement

Gratis pr. email
Tilmelding på:
rtt@tekno.dk
Tidligere nyhedsbreve findes på:
www.tekno.dk/rtt.htm

Fra rådet til tinget

TEKNOLOGIRÅDETS NYHEDSBREV TIL FOLKETINGET

Fra rådet til tinget udgives af Teknologirådets sekretariat. Dette nyhedsbrev er skrevet af projektleder Morten Jastrup

De sidste fem numre af Fra rådet til tinget er:

- 143: Lette miljøgevinster overses*
- 142: Fire bud på datasikkerhed*
- 141: Xenotransplantation*
- 140: Alternativer til kloning*
- 139: Usikre gevinster for net-kommuner*

Udgiver

Teknologirådet
Antonigade 4
DK - 1106 København K
Tel. 33 32 05 03
rtt@tekno.dk

Redaktion

Morten Jastrup (ansv.)
Mette Bom
Ida Leisner

Abonnement

Gratis pr. email
Tilmelding på:
rtt@tekno.dk
Tidligere nyheds-
breve findes på:
www.tekno.dk/rtt.htm